

УДК 001.4:551.435.6 [(038)=111=161.2]

АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЗСУВІВ

Оксана Колтун

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. П. Дорошенка, 41, 79007, м. Львів, Україна,
e-mail: oksana.koltun@lnu.edu.ua

Розглянуто причини труднощів перекладу англословної термінології зсувів українською мовою, зокрема, відмінність традицій різних наукових шкіл у підходах до визначення меж зсувів як явища, різний ступінь деталізації в описі морфологічних елементів зсувів та механізмів їхнього перебігу, а також різні підходи до критеріїв класифікації зсувів і лаконічність визначень щодо зсувних та інших гравітаційних процесів у нормативних документах, яка не стимулює розвитку зсувної термінології. Однак для адекватного відображення результатів українських досліджень англійською мовою необхідно залучати ширшу термінологію, у тому числі створити неологізми. Для цього укладено короткий словник зсувів, де перекладено близько шести десятків англословних термінів і розташовано їх у п'яти тематичних блоках (матеріал, рух, поверхні, частини зсуву, інші структури і форми на зсуві). Запропоновано кілька новотворів: *боковина* для позначення непорушеної ділянки, прилеглої до бортів зсуву (англ. *flank*), *маргінальна межа* для позначення межі язика зсуву (англ. *toe*). Також звичне слово *верхів'я* запропоновано вживати як термін для означення практично непорушеної ділянки, прилеглої вгорі до стінки відривання (англ. *crown*). Зазначимо, що не знайдені англійські відповідники таких елементів, як брівка головного уступу; зсувні тераси; підшошва зсуву. Загалом залишається ще багато дискусійних питань, насамперед, кореляція схем класифікацій зсувів в українській та закордонній традиції, тому запрошуємо до обговорення.

Ключові слова: зсуви, термінологія, українська мова, англійська мова.

Українські вчені під час опрацювання англословних публікацій та написання своїх статей чи, щонайменше, резюме англійською до них неминуче стикаються з проблемою невідповідності англословної термінології українським уявленням про геоморфологічні/геологічні/інженерно-геологічні процеси, явища і навіть форми й елементи рельєфу. Це спостереження стосується і зсувів, які поширені на всіх континентах і не тільки завдають економічних збитків, а й забирають тисячі людських життів щороку.

Питання української геодинамічної термінології актуальне насамперед тому, що без термінологічної ревізії неможливо адекватно виразити результати досліджень для читачів і читачок за межами України. Також точність і детальність характеристики зсувів сприятиме спрощенню їхнього вивчення в польових умовах, ліпшій інтерпретації різноманітних дистанційних методів досліджень та ефективнішому опрацюванню даних засобами ГІС.

Наша мета – визначити причини термінологічної невідповідності в різних мовах стосовно одних і тих самих феноменів та відшукати українські відповідники англословних

термінів щодо морфологічних особливостей зсувів. Хоча вважаємо, що проблема класифікації зсувів потребує значно більшої уваги й окремих досліджень, та все ж подамо також відповідники різних типів зсувів і зсувних рухів.

Аналіз україно-, російсько- та англійських схем класифікації зсувних процесів зокрема і гравітаційних загалом, а також морфологічних елементів зсувів у публікаціях другої половини ХХ–початку ХХІ ст. (найбільш знакові наведені в переліку літератури) виявив такі причини труднощів перекладу досліджуваної термінології.

По-перше, різні традиції наукових шкіл. Наприклад, англійський термін *landslide*, який уперше з'явився 1838 р. [9], має значно ширше значення, ніж наш переклад його, як зсув у науковому геолого-геоморфологічному розумінні. У звичному мовленні “зсув ... 3. геол. переміщення верхнього шару землі вниз по схилу під дією сили ваги” ([7, с. 723], до речі, тлумачення взяте зі швидше за все скалькованого з російської підручника 1947 р., бо є сила [земного] тяжіння, а не сила ваги) близький до спеціалізованого прикладного, де **зсув** – це “процес деформування й порушення рівноваги частини ґрунтового масиву схилу (укосу) під дією гравітаційних сил, гідродинамічного тиску, додаткових природних або техногенних навантажень (сейсмічних, навантаження (забудова) схилу (укосу) тощо)” [1], тобто матеріал і спосіб руху в обох випадках не уточнені. Друге визначення, здебільшого, збігається з визначенням зсуву В. Ломтадзе [4, с. 245], проте і В. Ломтадзе, і автори ДБН¹ усе ж розглядають окремо інші гравітаційні процеси (обвали, осипи, вивали), звужуючи визначення зсуву до блокового зміщення гірських порід. Тоді як в інших наукових традиціях, зокрема, в одній з найуживаніших у світі класифікацій зсувів Д. Варнса (Varnes, 1978) та її нещодавно оновленій версії О. Гангра та ін. (Hung et al., 2014), до *landslides* входять, окрім різних типів зсувів, обвали, каменепади, селі, соліфлюкція, крип [11, 14].

По-друге, через попередню причину – різні традиції наукових шкіл – діють різні принципи і критерії класифікації зсувів, зокрема, в англійській науці більшу увагу приділяють способу руху уламків (ковзання, обертання, течія тощо) та складу матеріалу, який зміщується, тоді як на пострадянському просторі щодо класифікації зсувів далі домінують радянські уявлення середини ХХ ст. Детальний аналіз таких класифікацій виконав В. Ломтадзе понад сорок років тому [4]. Ці уявлення надають перевагу прив'язці зсувів до особливостей геологічної будови, насамперед, до структур. Звідси такі назви зсувів, як структурно-пластичні (на думку українських сучасних авторів, які продовжують традиції В. Ломтадзе та ін., саме цей тип найпоширеніший [6, с. 273]), структурні, пластичні. Усім трьом типам годі знайти відповідники англійською, хіба створити неологізми. Труднощі перекладу виникають і зі звичними для нас асеквентними, консеквентними та інсеквентними зсувами.

По-третьє, англійська традиція впродовж десятиліть сформувала обширнішу базу елементів зсуву, ніж радянська/пострадянська/українська. У “Мультилігвістичному зсувному тлумачному словнику” (1993), де англійська версія належить Д. М. Крудену (D. M. Cruden), таких елементів наведено двадцять для циркуподібного зсуву з поєднанням ротаційного (обертального) і трансляційного/транзитного (планарного) руху (див. рис. 1) [13].

¹ Державні будівельні норми

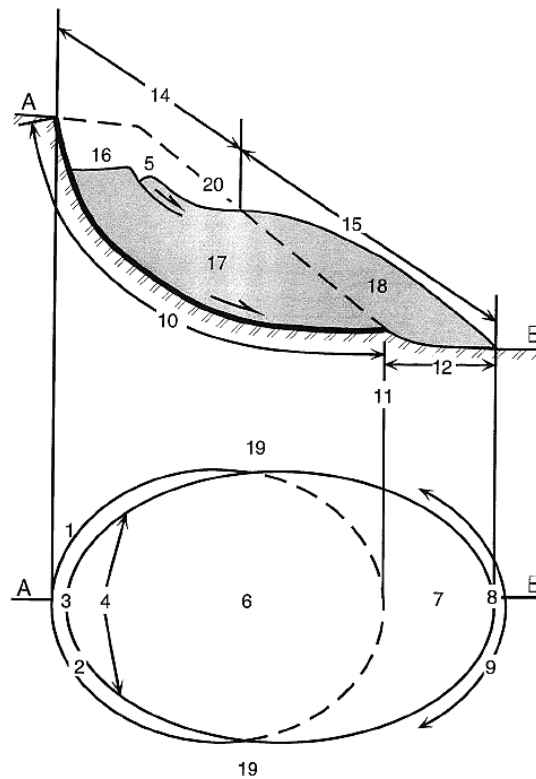

Рис. 1. Елементи зсуву за Д. М. Круденом, 1993 [13]
 Fig. 1. The landslide features by D. M. Cruden, 1993 [13]

Landslide Features	Номер	Елементи зсуву
Crown*	1	Верхів'я** (букв. корона) – практично непереміщений матеріал, прилеглий до найвищої частини головного уступу
Main scarp	2	Головний уступ, стінка відривання
Top*	3	Вершина – найвища точка тіла зсуву
Head	4	Голова – частина зсуву, що прилягає до головного уступу (у В. Ломтадзе (див. рис. 2) – вершина)
Minor scarp	5	Менший уступ, другорядний уступ (у В. Ломтадзе (див. рис. 2) – внутрішній уступ)
Main body*	6	Головне тіло зсуву (до язика)
Foot	7	Язик зсуву
Tip*	8	Найвіддаленіша від вершини точка маргінальної межі
Toe*	9	Маргінальна межа** (межа язика зсуву)
Surface of rupture*	10	Частина поверхні зрушень, яка розміщена нижче рівня первинної поверхні
Toe of surface of rupture*	11	Місце перетину нижньої частини поверхні зрушень і первинної поверхні

Surface of separation*	12	Частина первинної поверхні, перекрита язиком зсуву
Displaced material	13	Переміщений матеріал ((17)+(18))
Zone of depletion*	14	Зона зсуву, де переміщений матеріал лежить нижче первинної поверхні
Zone of accumulation*	15	Зона, де переміщений матеріал лежить вище первинної поверхні
Depletion*	16	Об'єм між головним уступом, кривою переміщеного матеріалу і первинною поверхнею
Depleted mass*	17	Об'єм переміщеного матеріалу над поверхнею зрушень, але нижче первинної поверхні
Accumulation*	18	Об'єм переміщеного матеріалу, що лежить і над поверхнею зрушень, і вище первинної поверхні
Flank*	19	Боковина** – непорушена територія, прилегла до бортів зсуву
Original ground surface	20	Поверхня схилу до зсування, первинна поверхня

Примітка. Однією зірочкою позначені англійські терміни, які не мають українського відповідника, двома – пропонувані українські відповідники.

Більшість цих термінів не має українських аналогів, та й загалом в українських публікаціях виділяють менше елементів, причому ці назви походять знову ж таки з російськомовних праць радянського періоду. Зокрема, у [3, 4], схеми зсувів з яких показані на рис. 2, та в інших з елементів позначені: брівка головного уступу або брівка відривання; стінка відриву або головний уступ; зсувне тіло або тіло зсуву; вершина зсуву (інша назва – голова зсуву; верхня частина тіла зсуву); уступи внутрішні; зсувні тераси; язик зсуву; вал випирання або вал випирання з тріщинами; нерівності поверхні (вали, горби та ін.); поверхня ковзання; підшва зсуву; первинна поверхня до зсуву; корінний масив порід або корінний схил; борти; тріщини різного походження і розташування (детальну класифікацію зсувних тріщин навів В. Ломтадзе). Рідше трапляються такі елементи, як тиловий шов (між тілом зсуву і уступом), ложе зсуву (гіпсометрична поверхня, що відповідає підшві зсувних відкладів).

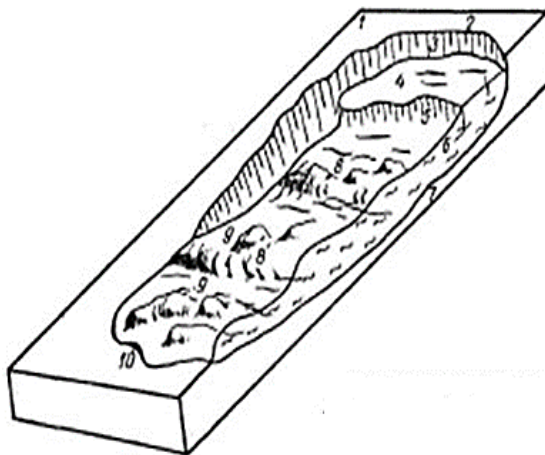
Є також унікальні структурні схеми зсувів, як у Є. Шанцера, який виділяв елементи за механічними особливостями, а не за морфологією. Тому його набір елементів зсуву виглядає так: деляпсивна (вгорі) і детрузивна (внизу) частини, зона брекчування, горб здимання (в оригіналі – рос. *бугор вытирания*), великоблокові зсуви першої стадії та малі блокові зсуви другої стадії [8].

Зазначимо, що в сучасних російськомовних публікаціях є і традиційні для пострадянського простору схеми класифікації зсувів та їхньої структури, й оновлені, які враховують схеми Д. Варнса, Д. М. Крудена та інших, наприклад, у [5], чого поки не можна сказати про сучасні українські наукові дослідження зсувів.

По-четверте, термінологічна лаконічність нормативних документів щодо процесів (йдеться про ДБН та ДСТУ²), що теж не заохочує деталізацію зсувних форм і процесів. Наприклад, у ДБН про “Інженерний захист територій, будівель споруд від зсувів та

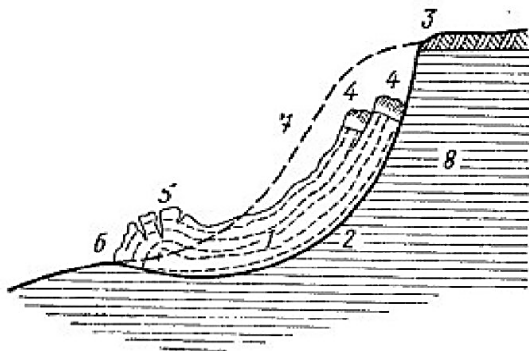
² Державні стандарти України

обвалів. Основні положення” у розділі “Терміни та визначення понять” [1] є 22 роз’яснені терміни і ще десять, серед яких протизсувні заходи і сель, ужиті за ДСТУ 3994-2000 [2]. З цих двадцяти двох до термінів, що позначають гравітаційні процеси і форми, ними створені, належать вивал (на антропогенних крутих схилах – укосах), зсув, обвал, обвальні явища, опливини (опливи), осип, поверхня ковзання, укис, схил.

Будова зсуву за В. Ломтадзе, 1977 [4]
(переклад з російської) :

- 1 – зсувний цирк;
- 2 – брівка головного уступу;
- 3 – уступ головний;
- 4 – вершина зсуву;
- 5 – уступ внутрішній;
- 6 – тіло зсуву;
- 7 – поверхня ковзання;
- 8 – нерівності рельєфу поверхні (вали, горби та ін.);
- 9 – тріщини поперечні, поздовжні та ін.;
- 10 – підшва зсуву.

Елементи зсуву за В. Коробкіним,
В. Ананьєвим, 1973 [3]
(переклад з російської):

- 1 – зсувне тіло;
- 2 – поверхня ковзання;
- 3 – брівка відривання;
- 4 – зсувні тераси;
- 5 – вал випирання з тріщинами;
- 6 – підшва зсуву;
- 7 – поверхня схилу до зсуву;
- 8 – корінний масив порід.

Рис. 2. Елементи зсувів з літературних джерел радянського часу
Fig. 2. The landslide features by soviet time sources

На підставі аналізу зазначених вище джерел, а також інших ресурсів, серед яких – посібник з дослідження зсувів [10] і легенда для геологічного картографування зсувів, розроблені Геологічною службою США [11], наводимо короткий англійсько-український словник зсувів. Подання термінологічного матеріалу не алфавітне, а блокове (блок про матеріал зсувів, блок про елементи зсувів тощо). Тлумачення наведено тоді, коли немає усталеного українського відповідника або коли є розбіжності в трактуванні.

Також зазначимо, що наразі не вдалося знайти англійських відповідників таких елементів, як *брівка головного уступу*; *зсувні тераси* (не траплялися навіть *поверхні*

блоків); *підощва зсуву* як ділянка, розташована нижче краю язика (в англійській традиції не звертають уваги на непорушені чи слабо порушені ділянки, прилеглі до головного уступу і бортів); *ложе зсуву* як рівень непорушених відкладів під поверхнями відривання і ковзання, хоча є різні тлумачення цього терміна у нас. Тому переклад згаданих термінів не наведений.

SHORT LANDSLIDE DICTIONARY КОРОТКИЙ СЛОВНИК ЗСУВІВ

Material Матеріал

Rock	Скельні породи
Soil	Пухкі породи (грунти в інженерно-геологічному розумінні)
Debris	Різноуламковий пухкий матеріал з переважанням грубоуламкового
Mud	Різноуламковий пухкий матеріал з переважанням дрібноуламкового
Earth	<i>Букв.</i> земля – глинисті і пилуваті пухкі породи
Sand, clay, etc. (using in common sense)	Пісок, глина та інші (вживають у звичному розумінні)
Landslide deposits	Зсувні відклади
Displaced material	Переміщений матеріал
Bedrock	Корінні породи / корінний масив порід

Movement Рух

Fall	Падіння з прямовисних схилів (для всіх типів матеріалу)
Topple	Падіння з обертанням (для всіх типів матеріалу)
Slide	Зсування (для всіх типів матеріалу)
Slump (rotational slide)	Зсування ротаційного (обертального) типу
Translational slide	Зсування планарного типу (по плоскій поверхні)
Spread	Відсідання (на відміну від української традиції, термін використовують для руху скельних і пухких порід на дуже пологих схилах)
Flow	Течія (для всіх типів матеріалу)
Debris flow	Селі з переважанням грубоуламкового матеріалу
Mudflow	Селі з переважанням дрібноуламкового матеріалу
Earthflow	Рух поверхневих перезволожених мас, частково аналогічний опливанню і зсувам-потокам

Complex, e.g. flowslide, shallow planar slide-earthflow	Комплексний – поєднання двох і більше видів руху, наприклад, зсуви-потоки, опливання
Slope deformation [10], among them creep and solifluction	Різні види повільних зміщень матеріалу, з-поміж них крип і соліфлюкція
Direction of downslope movement of landslide	Напрямок руху зсуву
Displacement vector	Напрямок зміщення матеріалу
Surfaces Поверхні	
Surface of rupture	Поверхня зрушень
Slip surface	Ініціальна частина поверхні зрушень (букв. поверхня відривання)
Shear surface	Поверхня зсувної деформації
Backward rotated surface	Поверхня, по якій відбувається ротаційне зсування
Glide plane	Поверхня, по якій відбувається планарне зсування
Tilt direction of surface of landslides	Напрямок нахилу поверхні зсуву
Original ground surface	Первинна поверхня (до зсуву)
Parts of landslide Частини зсуву	
Crown	Верхів'я – практично непорушена ділянка, прилегла вгорі до стінки відривання
Main / head scarp of landslides	Головний уступ, стінка відривання
Main body	Головне тіло зсуву (до язика)
Head	Голова зсуву
Foot	Язик зсуву
Minor/internal/secondary scarp in landslide	Менший/внутрішній/другорядний уступ
Slump blocks	Зсувні блоки
Toe of landslides (like scarp, could be main or minor too)	Маргінальна межа (межа язика зсуву; як і <i>уступ</i> , може бути головною і другорядною)
Right or left side of the rupture surface (right or left flank of landslide/right- or left-lateral shear feature)	Правий чи лівий борт зсуву (право- чи лівобічна частина зсувної деформації)
Flank (left/right)	Боковина – непорушена територія, прилегла до борта зсуву (ліва/права)
Pressure ridge in landslides	Вал випирання
Crack/fracture/fissure	Тріщина (вживання того чи іншого синоніма залежить від мовних традицій країни, а також від розміру тріщин, зокрема, для малих тріщин уживають <i>fissures</i> , але не обов'язково)

Tension crack	Тріщина напруження/ розтягу
Radial crack	Тріщина радіальна
Transverse crack	Тріщина поперечна
Crown crack	Тріщина заколювання (у верхів'ї зсуву)

Other structures and forms on landslide Інші структури і форми на зсуві

Basin structure/depression	Западина
Dome structure	Купольна структура
Bulge	Горб (<i>букв.</i> випуклість)
Anticlinal soft-sediment fold	Антиклінальні складки пухких відкладів
Synclinal soft-sediment fold	Синклінальні складки пухких відкладів
Linear depression	Западина видовженої форми
Linear ridge	Вал
Transverse ridge	Поперечний вал
Spring	Джерело
Seep	Мочар
Sag pond / ponded water	Підпірні озерця
Drainage (runoff)	Дрібні улоговини стоку поверхневих вод
Gully	Яр

Отже, у п'яти тематичних блоках (матеріал, рух, поверхні, частини зсуву, інші структури і форми на зсуві) наведено українські відповідники близько шістдесяти англійських зсувних термінів, у тому числі запропоновано кілька новотворів. Проте, особливої уваги потребує кореляція схем класифікацій зсувів, тому запрошуємо до обговорення та будемо вдячні за відгуки й пропозиції!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ДБН В.1.1-46:2017. Інженерний захист територій, будівель і споруд від зсувів та обвалів. Основні положення. Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2017. 43 с.
2. ДСТУ 3994-2000. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Надзвичайні ситуації природні. Чинники фізичного походження. Терміни та визначення. Київ: Держстандарт України, 2001. 27 с.
3. Коробкин В. И., Ананьев В. П. Инженерная геология. М.: Высшая школа, 1973. 300 с.
4. Ломтадзе В. Д. Инженерная геология. Инженерная геодинамика. Ленинград: Недра, 1977. 479 с.
5. Никонова И. В., Петров Н. Ф., Ильин В. Н., Павлов А. Н. Из опыта изучения и картографирования оползневых систем в Чувашской республике // Современные проблемы науки и образования. 2013. № 6. URL: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=10992> (дата обращения: 28.05.2019).
6. Рудько Г. І., Гамеляк І. П. Основи загальної, інженерної та екологічної геології: навч. посібник. Чернівці: Букрек, 2003. 423 с.

7. Словник української мови : [в 11 т.] / АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні; редкол.: І. К. Білодід (голова) [та ін.]. Київ: Наук. думка, 1970–1980. Т. 3: 3 / ред. тому: Г. М. Гнатюк, Т. К. Черторизька. 1972. 744 с.
8. Шанцер Е. В. Очерки учения о генетических типах континентальных осадочных образований // Труды ГИ АН СССР. М.: Наука, 1966. Вып. 161. 240 с.
9. Cruden D. M. The First Classification of Landslides? // *Environmental & Engineering Geoscience*. 2003. Vol. 9(3). P. 197–200. doi:10.2113/9.3.197
10. Highland L. M., Bobrowsky P. The Landslides handbook – A guide to understanding landslides / U.S. Geological Survey, Circular 1325. Reston, Virginia, 2008. 129 pp.
11. Hungr O., Leroueil S., Picarelli L. The Varnes classification of landslide types, an update // *Landslides*. 2014. Vol. 11(2). P. 167–194. doi:10.1007/s10346-013-0436-y
12. Landslide and mass-wasting features // FGDC Digital Cartographic Standard for Geologic Map Symbolization (PostScript Implementation): U.S. Geological Survey Techniques and Methods 11-A2 / U.S. Geological Survey, 2006. URL: <http://pubs.usgs.gov/tm/2006/11A02/>.
13. Multilingual Landslide Glossary / WWP/WLI. The English version by D. M. Cruden. Richmond B.C.: BiTech Publ., 1993. 80 pp.
14. Varnes D. J. Slope Movement Types and Processes // *Landslides: Analysis and Control* / Eds. R. L. Schuster and R. J. Krizek / National Research Council, Washington DC, Transportation Research Board, Special Report 176. Washington DC: National Academy Press, 1978. P. 11–33.

REFERENCES

1. DBN B.1.1-46:2017. (2017). *Engineering protection of the territories, buildings and structures from landslides and rockfalls. Main principles*. Kyiv: Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine, 43 pp. (in Ukrainian).
2. DSTU 3994-2000. (2000). *Safety in emergencies. Natural emergencies. Factors of physical origin. Terms and definitions*. Kyiv: Derzhstandart of Ukraine, 27 pp. (in Ukrainian).
3. Korobkin, V. I., & Ananyev, V. P. (1973). *Engineering geology*. Moscow: Vysshaya shkola, 300 pp. (in Russian).
4. Lomtadze, V. D. (1977). *Engineering geology. Engineering geodynamics*. Leningrad: Nedra, 479 pp. (in Russian).
5. Nikonorova, I.V., Petrov, N.F., Ilin, V.N., & Pavlov, A.N. (2013). Learning from experience and mapping of landslide in the chuvash republic. *Modern problems of science and education*, 6. Retrived from <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=10992> (last update 28.05.2019). (in Russian).
6. Rudko, G. I., & Gameliak, I. P. (2003). *Fundamentals of general, engineering and ecological geology*. Chernivtsi: Bukrek, 423 pp. (in Ukrainian).
7. Bilodid, I. K., (Ed.) et al., Academy of Sciences of the Ukrainian SSR, Institute of Linguistics by the name of O. O. Potebnia (1972). *Dictionary of the Ukrainian Language in 11 Volumes*, 3. Kyiv: Nauka, 744 pp. (in Ukrainian).
8. Shantser, E. V. (1966). *Essays in the theory of genetic types of continental sedimentary formations*, Moscow: Nauka, 240 pp. (in Russian).
9. Cruden, D. M. (2003). The First Classification of Landslides? *Environmental & Engineering Geoscience*, 9(3), 197–200. doi:10.2113/9.3.197

10. Highland, L.M., & Bobrowsky, P. (2008). *The landslide handbook – A guide to understanding landslides*. Reston, Virginia, U.S. Geological Survey Circular 1325, 129 pp.
11. Hungr, O., Leroueil, S. & Picarelli, L. (2014). The Varnes classification of landslide types, an update. *Landslides*, 11(2), 167–194. doi:10.1007/s10346-013-0436-y
12. U.S. Geological Survey (2006). Landslide and mass-wasting features. In *FGDC Digital Cartographic Standard for Geologic Map Symbolization (PostScript Implementation): U.S. Geological Survey Techniques and Methods 11-A2*. Retrieved from <http://pubs.usgs.gov/tm/2006/11A02>
13. WWP/WLI, the English version by D. M. Cruden (1993). *Multilingual Landslide Glossary*. Richmond B.C.: BiTech Publ. 80 pp.
14. Varnes, D. J. (1978). Slope Movement Types and Processes. In R. L. Schuster, & R. J. Krizek (Eds.), *Landslides: Analysis and Control*. National Research Council, Washington DC, Transportation Research Board, Special Report 176, National Academy Press, Washington DC, 11–33.

Стаття: надійшла до редакції 26.07.2019

доопрацьована 11.11.2019

прийнята до друку 18.11.2019

ENGLISH-UKRAINIAN LANDSLIDE TERMINOLOGY

Oksana Koltun

*Ivan Franko National University of Lviv,
P. Doroshenko St., 41, UA – 79007 Lviv, Ukraine,
e-mail: oksana.koltun@lnu.edu.ua*

The interaction between scientific schools in different countries should begin with revision of terminology in the specified science branch and correlation of interpretation, meaning of terms, such as, in Ukrainian and in English. The causes of difficulties of English-Ukrainian landslide terminology are considered in the article, in particular, the different traditions of defining a landslide as a phenomenon, the different degrees of detailing if we talk about the morphological elements and mechanisms of their movement, and the different approaches to criteria of landslides and other hillslope processes classification in regulatory documents (in Ukraine there are ДБН DBN – The State Norms of Construction, and ДСТУ DSTU – The State [Technical] Standards of Ukraine), especially the restricted quantity of suggested terms among them. However, the authors should use the broader terminology to adequately reflection of the Ukrainian researches results in English. For this purpose, a short glossary about six dozen of English terms divided into five thematic blocks (material, movement, surfaces, parts of landslide, and other structures and smaller forms) is compiled. Several neologisms have been proposed: боковина [bokovyna] – a flank (as a flank of landslide according to D. M. Cruden’s definition (1993): the undisplaced material next to the sides of the rupture surface), маргінальна межа [marhinal’na mezha] – a toe (by D. M. Cruden’s definition (1993), the lower, usually curved margin of the displaced material of a landslide). It is also suggested using the word верхів’я [verkhiv’ya] as a term, and it means the crown – the practically undisplaced material still in place and adjacent to the highest parts of the main scarp of the landslide. We did not find any English matching to some elements of the landslide, such as брівка головного уступу [brivka holovnoho ustupu] – the contact line between the crown surface and the main scarp surface; зсувні тераси [zsvuni terasy] – terrace-like upper surfaces of the slump blocks; підощва зсуву [pidoshva zsvuvu] – the undisturbed or

slightly disturbed areas adjacent to the toe of the landslide; *ложе зсуву* [lozhe zsuvu] – the surface of undisturbed soils and rocks (although there are different meanings of this term). Sometimes a right or left side of the rupture surface is included to the meaning of flank, but in Ukrainian tradition the term *борт зсуву* [bort zsuvu] does not contain the undisplaced material adjacent to the sides of the rupture surface. In general, many questions remain, first, correlation between the landslide classification in the Ukrainian and foreign traditions, so we invite you to continue discussion about terminology and difference in the meaning or interpretation of terms.

Key words: landslides, terminology, Ukrainian, English.